

اطهار نظر مجمع شورتی حقوقی

در خصوص:

- لایحه حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی
- لایحه هوای پاک
- طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد
- لایحه اصلاح ماده (۸۶) قانون مالیات‌های مستقیم
- لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مجمع مقامات مالیاتی کشورهای اسلامی
- لایحه موافقت‌نامه همکاری در زمینه پیشگیری و واکنش به شرایط اضطراری در دریای خزر
- لایحه پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی
- لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ارمنستان در مورد استفاده مشترک از دروازه مرزی نوردوز - مغری
- اصلاح اساسنامه شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران

کد گزارش: ۹۶۰۵۰۴۷

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۰۵/۱۰

شناسنامه گزارش

موضوعات:

- لایحه حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و
عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی ۲
- لایحه هوای پاک ۵
- طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد ۶
- لایحه اصلاح ماده (۸۶) قانون مالیات‌های مستقیم ۹
- لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مجمع مقامات مالیاتی
کشورهای اسلامی ۱۱
- لایحه موافقت‌نامه همکاری در زمینه پیشگیری و واکنش به شرایط
اضطراری در دریای خزر ۱۳
- لایحه پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی ۱۴
- لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری
ارمنستان در مورد استفاده مشترک از دروازه مرزی نوردوز - مغری ۲۱
- اصلاح اساسنامه شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران ... ۲۲

تهیه‌کننده: پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۶۰۵۰۴۷

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۶/۰۵/۱۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لایحه حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی

مقدمه

«لایحه یک فوریتی حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی» که در آذرماه سال ۱۳۹۵ اعلام وصول و دوفوریت آن نیز به تصویب رسیده بود، بعد از بحث و بررسی و چالش‌های زیادی که در جریان بررسی آن واقع شد، نهایتاً در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۴/۱۸ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید. لازم به ذکر است که اصلی‌ترین مسئله پیرامون این مصوبه، ناظر به عدم انطباق آن با اساسنامه صندوق توسعه ملی می‌باشد که این امر با توجه به اذنی که رئیس مجلس شورای اسلامی پس از تصویب این قانون از مقام معظم رهبری دریافت نموده‌اند مرتفع می‌باشد، ولیکن به نظر می‌رسد برخی موارد در چارچوب اذن معظم له نبوده و برخلاف شروط مورد اهتمام ایشان می‌باشد.

شرح و بررسی

پیش از آنکه به بررسی موارد عدم توجه به اذن مقام معظم رهبری بپردازیم ذکر این نکته لازم است که اکثر مواد این مصوبه از جهات متعددی از جمله

سپرده‌گذاری صندوق در بانک‌های عامل به صورت ریالی، تعیین چهارچوب و نحوه سپرده‌گذاری صندوق، امکان سپرده‌گذاری صندوق توسعه ملی در «صندوق کارآفرینی امید»، تعیین حداکثر دوره تنفس تسهیلات و دوره بازپرداخت توسط قانون‌گذار، واگذاری تعیین موضوعاتی همچون «چارچوب و شرایط عقد قرارداد عاملیت با سپرده‌گذاری نرخ سود متناظر بخش‌های هدف»، «دوره بازپرداخت متناسب با نوع طرح» و «سازوکار تزریق تدریجی منابع و پذیرش طرح‌های پیشنهادی سایر دستگاه‌ها» به هیأت وزیران و غیره، مغایر با بندهایی از سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه و همچنین اساسنامه صندوق توسعه ملی بوده درخصوص اختیارات هیأت امناء صندوق بوده است که چنین ایرادی همانگونه که متذکر شدیم باتوجه به اذن اعطایی مرتفع شده است.

ماده (۱) - عدم توجه به اذن مقام معظم رهبری

از جمله شروط و قیودی که در نامه رئیس مجلس به مقام معظم رهبری در خصوص لایحه دولت ذکر شده است تعیین سود مقرر برای بنگاه‌های بخش کشاورزی و صنعتی به میزان حداکثر شش درصد می‌باشد. درحالی‌که در مصوبه مجلس چنین موضوعی به‌طور کلی پیش‌بینی نشده است ولذا باتوجه به منوط شدن اذن مقام معظم رهبری به رعایت شروط مذکور در نامه رئیس مجلس (که در بردارنده تعیین حداکثر نرخ سود می‌باشد) عدم توجه به این موضوع در مصوبه مجلس واجد ایراد است. در این خصوص

باید به این نکته توجه نمود که مطابق ماده (۷) مصوبه مجلس، تعیین «نرخ سود متناظر بخش‌های هدف» به آئین‌نامه اجرایی این قانون واگذار شده است.

ماده (۴) - نکته و عدم توجه به اذن مقام معظم رهبری

باتوجه به اینکه رئیس مجلس در شرط پنجم مذکور در بند «۳» نامه خود بر این نکته تأکید نموده است که تسهیلات موضوع این مصوبه فقط برای سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی که در زمینه‌ی تولید «چه کشاورزی و چه صنعتی» می‌باشد، استفاده خواهد شد؛ لذا، حکم مقرر در ماده (۴) مصوبه مجلس مبنی بر تجویز استفاده از تسهیلات صندوق توسعه ملی برای توسعه‌ی طرح‌هایی که در زمینه «تولید» نمی‌باشند و مربوط به حوزه «خدمات» هستند (مانند «گردشگری» و مطلق «خدمات در مناطق روستایی و عشایری») خارج از حدود اذن مقام معظم رهبری محسوب شده و در نتیجه واجد ایراد است.

ماده (۶) - نکته

در تبصره ذیل این ماده، تکلیف وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به ایجاد «سامانه جامع اطلاعات بازار کار»، با پیشنهاد مجلس شورای اسلامی به لایحه دولت الحاق شده است و از این جهت پیش‌بینی تشکیل سامانه مزبور، بدون تأمین بار مالی ناشی از آن، مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی است. لکن باتوجه به اینکه از جمله شروط مقرر در نامه رئیس مجلس که مورد تأکید مقام معظم رهبری قرار گرفته، پیش‌بینی سیستم نظارتی و کنترلی و شفافیت اطلاعات برای پرداخت و ارزیابی می‌باشد، این مسئله فاقد ایراد

به نظر می‌رسد. البته در این خصوص باید به این نکته توجه داشت که تأمین شرط مزبور با صرف ایجاد سامانه مذکور محل تأمل است.

لایحه هوای پاک

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

«لایحه هوای پاک» که در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۹ مجلس به تصویب رسیده بود با ایرادات و تذکراتی از سوی شورای نگهبان مواجه گردید و لذا مجلس در مقام رفع ایرادات مزبور اصلاحاتی را در مصوبه سابق خود اعمال نموده است. لازم به ذکر است که در مصوبه اصلاحی مجلس به تذکرات شورای نگهبان توجهی نشده است.

شرح و بررسی

ماده (۳) - باقی بودن ایراد

با اصلاح صورت گرفته در خصوص تبصره «۱» ماده (۳)، اگرچه ایراد شورای نگهبان ناظر به صلاحیت دولت در ارائه لایحه رفع گردیده است و لکن اصلاح مزبور از جهت دیگری مغایر اصل ۷۴ قلمداد می‌گردد. چرا که مطابق تبصره اصلاحی به نوعی دولت مکلف به ارائه لایحه‌ای درباره میزان و نحوه جریمه نقدی و توقف واحدهای متمرکز شده است و این امر در بردارنده الزام دولت به ارائه لایحه می‌باشد که از این حیث می‌تواند مغایر اصل ۷۴ قانون اساسی محسوب شود.

طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

«طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد ملی ایران» در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید. مصوبه مذکور تاکنون در چندین مرحله بین شورای نگهبان و مجلس رد و بدل گردیده است و در مصوبه حاضر، مجلس شورای اسلامی به منظور رفع ایرادات اخیر شورای نگهبان، در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۷ اقدام به اصلاح مصوبه خود در این خصوص نموده است که در این گزارش به بررسی این اصلاحات پرداخته خواهد شد.

شرح و بررسی

ماده (۷) - مغایرت با بندهای «۱» و «۴» اصل ۱۱۰

مطابق بند «۱» نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۱۴۶۵ مورخ ۹۶/۳/۲۵ شورای نگهبان، تبصره «۱» بند «۱» ماده (۷) مصوبه مجلس مغایر با قانون اساسی شناخته شد و به منظور رفع ایراد مذکور، مجلس شورای اسلامی اقدام به حذف تبصره‌ی مورد اشاره و حذف عبارت «به عنوان تنها مرجع رسمی این وظیفه در کشور» از انتهای بند «۱» ماده مذکور کرده است. در خصوص اصلاح صورت گرفته ذکر این نکته لازم است که اگرچه حذف تبصره مورد اشاره، ایراد اخیر شورای نگهبان را رفع می‌کند؛ اما باید به این نکته توجه نمود که اساساً تبصره «۱» بند «۱» ماده (۷)، به منظور رفع یک ایراد مهم‌تر شورای نگهبان در مصوبه حاضر

پیش‌بینی شده بود که با حذف آن، مواد متعدد این مصوبه مغایر با قانون اساسی و سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری می‌باشد.

توضیح آنکه به موجب اطلاق و عموم مواد مختلف «طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد»، از جمله ماده‌ی (۳) مصوبه مجلس، سازمان ملی استاندارد ایران به عنوان «مرجع رسمی حاکمیتی در کشور» می‌باشد که عهده‌دار سیاست‌گذاری، حسن نظارت و هدایت نظام استاندارد است؛ و بر طبق بند «۱» ماده (۷) این مصوبه، به صورت مطلق «تعیین، تدوین، به‌روزرسانی و نشر استانداردهای ملی» بر عهده‌ی سازمان مزبور قرار گرفته است. تنها استثنائات مربوط به صلاحیت این سازمان در مصوبه حاضر نیز تبصره‌های «۱» و «۴» ماده (۳) و تبصره «۱» بند «۱» ماده (۷) مصوبه مجلس بوده‌اند. به موجب تبصره‌های «۱» و «۴» ماده (۳) این مصوبه، «دستگاه‌هایی که وظایف خاصی در قانون اساسی برای آنها تعیین شده است» و «خدمات بهداشتی، درمانی و دارویی» از شمول حکم ماده (۳) این مصوبه خارج شده‌اند. تبصره «۱» بند «۱» ماده (۷) این مصوبه نیز به دنبال استثنا کردن استانداردهای «کالاها و تجهیزات پزشکی»، «نظامی» و «انرژی هسته‌ای و پرتویی» از شمول صلاحیت‌های سازمان ملی استاندارد ایران بوده است. لذا، با حذف تبصره‌ی اخیرالذکر و با عطف توجه به اطلاق و عموم صلاحیت‌های سازمان ملی استاندارد ایران در مواد فوق‌الاشاره، در صورت تأیید این مصوبه، سازمان مزبور مسئولیت تعیین، تدوین، نشر و مسئولیت اجرا و نظارت بر استانداردهای «کالاها و تجهیزات پزشکی» را

خواهد داشت و از این جهت این مصوبه مغایر با بندهای «۶» و «۷-۱» سیاست‌های کلی سلامت و به تبع آن مغایر با بند «۱» اصل ۱۱۰ قانون اساسی است؛ و از جهت شمول آن نسبت به استانداردهای «نظامی» مغایر با بند «۴» اصل ۱۱۰ قانون اساسی است.

ماده (۳۶) - مغایرت با اصل ۸۵

مجلس شورای اسلامی به منظور رفع بند «۲» ایراد شورای نگهبان ناظر به مغایرت تعیین وظایف و اختیارات شورای استاندارد استان توسط شورای عالی استاندارد با اصل ۸۵ قانون اساسی، اقدام به حذف بند «۸» ماده (۳۶) مصوبه مجلس کرده است. در خصوص اصلاح مجلس توجه به این نکته لازم است که تبصره «۲» ماده (۳۵) مصوبه‌ی مجلس، پیشتر اقدام به شناسایی «شورای استاندارد استان» و ترکیب آن نموده و بند «۸» ماده (۳۶) در مقام نحوه تعیین وظایف این شورا بوده است. حال در مصوبه‌ی حاضر ضمن اینکه تعرضی به تبصره «۲» ماده (۳۵) نشده است، صرفاً با حذف بند «۸» ماده (۳۶)، وظایف و اختیارات این شورا و نحوه تعیین آن در این مصوبه مشخص نشده است. لذا، باتوجه به حذف بند مذکور فلسفه تشکیل این شورا و نحوه تعیین وظایف آن واجد ابهام است و در صورتی که این شورا واجد هیچ صلاحیتی نباشد، لازم بود تا تبصره «۲» ماده (۳۵) نیز حذف می‌گردید. لذا به نظر می‌رسد با حذف نحوه تعیین وظایف شورای استاندارد استان، تعیین این وظایف به آئین‌نامه اجرایی این قانون موضوع

ماده الحاقی مصوبه محول خواهد شد که چنین امری باتوجه به نظر سابق شورای نگهبان در این خصوص ناظر به ماهیت تقنینی این موضوع و مغایرت تفویض تعیین این وظایف به شورای عالی استاندارد با اصل ۸۵ قانون اساسی، کماکان با اصل مزبور مغایر است.

لایحه اصلاح ماده (۸۶) قانون مالیات‌های مستقیم

مقدمه

لایحه «اصلاح تبصره ماده (۸۶) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم» در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۷ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده و با اصلاح عنوان آن به «اصلاح ماده (۸۶) قانون مالیات‌های مستقیم»، در راستای اصل ۹۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به شورای نگهبان ارسال شده است.

شرح و بررسی

مطابق تبصره ماده (۸۶) فعلی، پرداخت‌هایی که کارفرمایان (از جمله دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی) به اشخاص حقیقی غیر از کارکنان خود بابت مواردی از جمله حق التدریس، حق التحقیق و حق پژوهش پرداخت می‌کنند، بدون رعایت معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون که مربوط به سقف معافیت مالیاتی حقوق می‌باشد، مشمول مالیات مقطوع به نرخ ده درصد (۱۰٪) می‌باشد. بنابراین اگر مبلغی بابت این موارد توسط کارفرما به

کارکنان خودش داده شود مشمول این نرخ نبوده و مطابق بخشنامه سازمان مالیاتی بخشی از حقوق کارمند بوده و در صورتی که با انضمام این پرداخت‌ها به حقوق اصلی، سقف حقوق فرد از مبلغ مشخصی فراتر می‌رفت نرخ مالیات مطابق ماده (۸۵) قانون مالیات‌های مستقیم دوبرابر (بیست درصد) می‌گردید.^۱ در حالی که چنانچه همان موارد و پروژه‌های تحقیقاتی توسط همان فرد در دانشگاه دیگری انجام می‌شد براساس تبصره ماده (۸۶) به دلیل اینکه جزء «اشخاص حقیقی غیر از کارکنان خود» محسوب می‌شد، مشمول نرخ مقطوع ده درصد می‌گردید و همین امر باعث شده بود که یک پروژه واحد با یک مجری واحد در یک جا مشمول نرخ بیست درصد و در جای دیگر مشمول نرخ ده درصد مالیات شود و در نتیجه گرایش اساتید به فعالیت در خارج از دانشگاه متبوع خود افزایش یابد. لذا مصوبه حاضر که ابتکار آن از سوی دولت بوده است در مقام حل این موضوع ضمن تفکیک حق‌التدریس از سایر موارد پژوهشی، کلیه این موارد را اعم از اینکه توسط کارکنان خود دستگاه یا غیرکارکنانش صورت گیرد مشمول نرخ مقطوع ۵ درصد قرار داده است.

اما نکته‌ای که در خصوص مصوبه حاضر وجود دارد ناظر به تبعیضی است که ترجیح و امتیاز مالیاتی در نظر گرفته شده در تبصره «۲» الحاقی به ماده

۱. ماده ۸۵ - (اصلاحی ۱۳۹۴/۰۴/۳۱) نرخ مالیات بر درآمد حقوق کارکنان دولتی و غیر دولتی مزاد بر مبلغ مذکور در ماده (۸۴) این قانون و تا هفت برابر آن مشمول مالیات سالانه ده درصد (۱۰٪) و نسبت به مزاد آن بیست درصد (۲۰٪) است.

(۸۶) قانون مالیات‌های مستقیم در خصوص پرداخت‌های مربوط به حق‌التحقیق، حق پژوهش و قراردادهای پژوهشی و تحقیقاتی توسط مؤسسات نام برده شده، ایجاد می‌کند؛ توضیح آنکه در این تبصره، صرفاً دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات دارای مجوز از دو وزارتخانه ذکر شده مشمول حکم این تبصره قرار گرفته‌اند و مؤسسات دارای مجوز از سایر مراجع ذی‌صلاح نظیر شورای عالی انقلاب فرهنگی یا قانون‌گذار مشمول حکم این تبصره نیستند. در حالی که وجه عدم اشمال آن‌ها مشخص نیست.

بنابراین به نظر می‌رسد تبعیض در نظر گرفته شده بین مؤسسات مشمول حکم این تبصره و سایر دانشگاه‌ها و مراکز علمی که از مراجع ذی‌صلاح مجوز دارند، مغایر بند «۹» اصل سوم قانون اساسی است.^۱

لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مجمع مقامات مالیاتی کشورهای اسلامی

مقدمه

«لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مجمع مقامات مالیاتی کشورهای اسلامی» در تاریخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ با اصلاحاتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و جهت تطبیق با قانون اساسی و موازین شرع برای

۱. نکته مورد اشاره، در نامه ارسالی از سوی مسئول دفتر بودجه مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به پژوهشکده شورای نگهبان نیز مورد اشاره قرار گرفته است.

شورای نگهبان ارسال شده است. در این گزارش به بررسی این مصوبه پرداخته خواهد شد.

شرح و بررسی

(۱) با توجه به تبصره ذیل ماده واحده مصوبه مجلس که رعایت اصول ۷۷ و ۱۳۹ قانون اساسی را در اجرای این موافقتنامه الزامی دانسته است، مواد (۸) و (۱۰) این مصوبه که به موضوع شیوهی اصلاح «اساسنامه مجمع مقامات مالیاتی کشورهای اسلامی» و حل و فصل اختلافهای ناشی از تفسیر یا اجرای اساسنامه پرداخته است، مغایر با قانون اساسی نیست.

(۲) در خصوص این مصوبه باید به این نکته توجه نمود که هرچند عنوان اساسنامهی «مجمع مقامات مالیاتی کشورهای اسلامی» گویای آن است که این مصوبه مربوط به امور مالیاتی می‌باشد، اما با توجه به بندهای «۱» و «۳» ماده (۲) و بندهای «۱»، «۲»، «۳» و «۴» ماده (۳) اساسنامه این مجمع، اهداف، مقاصد و فعالیت‌هایی در زمینه‌های مرتبط با «زکات» نیز پیش بینی شده است، که اطلاق بعضی از این موارد از جهت صلاحیت‌های ولی فقیه در این حوزه محل تأمل است.^۱

۱. در این زمینه نظر شورای نگهبان به شماره ۸۸/۳۰/۳۲۲۴۲ مورخ ۸۸/۲/۶ راجع به طرح زکات قابل توجه می‌باشد که براساس آن، تعیین وظایف شورای مرکزی زکات که به منظور اداره امور مربوط به زکات پیش‌بینی شده بود را بدون اذن ولی امر مغایر با موازین شرع شناخته است و مجلس شورای اسلامی به منظور رفع ایراد شورای نگهبان تشکیل شورای مرکزی زکات و اعطای اختیارات به آن را منوط به اذن ولی فقیه نمود.

۳) ماده واحده - نکته

در ماده واحده این مصوبه، صلاحیت یافتن دولت جهت پرداخت کمک به مجمع مقامات مالیاتی کشورهای اسلامی، بدون تعیین و تصویب موردی آن توسط مجلس شورای اسلامی از جهت رعایت اصل ۸۰ قانون اساسی مبنی بر لزوم تصویب هرگونه گرفتن و دادن کمک‌های بدون عوض داخلی و خارجی از طرف دولت توسط مجلس محل تأمل می‌باشد. البته این نکته قابل ذکر است که نظیر چنین حکمی در موافقتنامه‌های متعددی وجود دارد که به تأیید شورای نگهبان نیز رسیده است.

۴) بند «۴» ماده (۷) - تذکر

با عطف توجه به اصل ۱۷ قانون اساسی که تاریخ رسمی کشور را تاریخ هجری شمسی و هجری قمری تعیین کرده است، لازم است تا تاریخ میلادی در داخل پرانتز به کار رود و تاریخ هجری شمسی در متن اصلی اشاره شود.

لایحه موافقت‌نامه همکاری در زمینه پیشگیری و واکنش به شرایط

اضطراری در دریای خزر

لایحه مربوط به موافقت‌نامه همکاری در زمینه پیشگیری و واکنش به شرایط اضطراری در دریای خزر که در تاریخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده، در راستای اصل ۹۴ به شورای نگهبان ارسال شده است.

براساس این لایحه دولت‌های جمهوری اسلامی ایران، جمهوری

آذربایجان، جمهوری قزاقستان، فدراسیون روسیه و ترکمنستان با یکدیگر توافق کرده‌اند تا در زمینه پیشگیری و واکنش به شرایط اضطراری در دریای خزر با یکدیگر همکاری کنند. با این توضیح که با توجه به بسته بودن دریای خزر، حقوق بین‌الملل تعیین رژیم حقوقی این قبیل دریاها را به توافق کشورهای ساحلی موکول کرده و هرگونه توافق حاصل شده در این زمینه را معتبر می‌شناسد.

به نظر می‌رسد موافقت‌نامه مذکور مغایرتی با قانون اساسی ندارد.

لایحه پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی

مقدمه

«لایحه پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی» که در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۲ با عنوان «لایحه مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی» اعلام وصول و در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی تصویب شده، در اجرای اصل ۹۴ قانون اساسی جهت انطباق بر موازین اسلام و قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شده است.

شرح و بررسی

تبصره (۴) - ابهام

در ذیل این تبصره، منظور از واژه «عندالاقضاء» معلوم نیست؛ چراکه مشخص نیست افراد مذکور در این تبصره، در چه شرایطی «ضابط»

محسوب می‌شوند و ضابطه این امر چیست و مرجع تشخیص آن کیست و لذا این تبصره ابهام دارد.

تبصره (۶) - نکته و تذکر

مطابق این تبصره رسیدگی به تخلفات طلاب در خصوص استفاده از آثار متقلبانه در صلاحیت دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت قرار گرفته است و به موجب بند «ت» همین تبصره رسیدگی به این تخلفات مطابق قوانین و مقررات دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت دانسته شده است. نکته‌ای که در این رابطه وجود دارد این است که با توجه به اینکه به موجب «آیین‌نامه انضباطی طلاب حوزه‌های علمیه» مصوب ۱۳۹۰/۱۲/۱۰ کمیته خاص شورای عالی حوزه‌های علمیه، رسیدگی به تخلفات انضباطی طلاب برعهده هیئت‌های انضباطی خاصی تحت عنوان «هیئت انضباطی واحد آموزشی» و «هیئت انضباطی استان» قرار گرفته است، به نظر می‌رسد مناسب بود جهت رعایت تناسب در تعیین مرجع رسیدگی به تخلفات طلاب نسبت به سایر اشخاص موضوع تبصره «۶» (دانشجویان، اعضای هیأت علمی و کارکنان)، «هیئت‌های انضباطی مذکور در آیین‌نامه انضباطی طلاب حوزه‌های علمیه»، جایگزین «دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت» می‌شدند و در این صورت در بند «ت» این تبصره نیز عبارت «یکی از مجازات‌های ردیف (۸) تا (۲۹) ماده (۷) آیین‌نامه انضباطی طلاب حوزه‌های علمیه» باید جایگزین عبارت

۱. ماده ۷- مجازات تخلفات مندرج در ماده پنج حسب مورد به شرح ذیل می‌باشد:

...

۸. منع موقت از تحصیل به مدت یک سال بدون احتساب سنوات. ۹. منع موقت از تحصیل به مدت یک سال با احتساب سنوات.
۱۰. منع موقت از تحصیل به مدت دو سال بدون احتساب سنوات تحصیلی. ۱۱. منع

←

«براساس قوانین و مقررات داسرا و دادگاه ویژه روحانیت» می‌شد. لازم‌به ذکر است که مطابق همین تبصره تخلفات مذکور در مورد غیرطلاب (دانشجویان، اعضای هیأت علمی و کارکنان اداری) به عنوان تخلف انضباطی شناخته شده و در صلاحیت مراجع اختصاصی اداری (و نه قضائی) قرار گرفته است.

تبصره (۷) - مغایرت با اصل ۵۷، ابهام و تذکر

۱) بند «۱» این تبصره از جهت تداخل با وظایف و اختیارات شورای عالی انقلاب فرهنگی درخصوص «بازنگری سرفصل‌ها و تدوین متون و برنامه‌ریزی آموزشی در تمامی شاخه‌های علوم براساس آموزه‌های اسلامی»،^۱ مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی است.

→

موقت از تحصیل به مدت دو سال با احتساب سنوات.
۱۲. دادن نمره ۰/۲۵ در دروس مربوط به تخلفات آموزشی. ۱۳. محرومیت موقت از برخی تسهیلات رفاهی حوزه مانند وام، حجره، مسکن، اردو، شهریه و... ۱۴. دریافت خسارت از طلبه درموردی که تخلف منجر به ایجاد ضرر و زیان به واحدهای حوزوی شده باشد. ۱۵. انتقال به واحد آموزشی دیگر با هماهنگی واحد آموزشی مقصد در داخل مدیریت استانی. ۱۶. انتقال به واحد آموزشی دیگر خارج از مدیریت استانی محل تحصیل با هماهنگی واحد مقصد. ۱۷. جلوگیری موقت از معمم شدن. ۱۸. جلوگیری دائم از معمم شدن. ۱۹. لغو موقت مجوز تلبس. ۲۰. لغو دائم مجوز تلبس. ۲۱. محرومیت موقت از تدریس و تبلیغ. ۲۲. محرومیت دائم از تدریس و تبلیغ. ۲۳. محرومیت موقت از دریافت مدارک علمی. ۲۴. محرومیت دائم از دریافت مدارک علمی. ۲۵. محرومیت موقت از تأیید صلاحیت عمومی. ۲۶. محرومیت دائم از تأیید صلاحیت عمومی. ۲۷. محرومیت موقت از ورود به محیط آموزشی. ۲۸. عدم تمدید کارت معافیت تحصیلی. ۲۹. اخراج از حوزه‌های علمیه.

۱. بند «۱۹» مصوبه مورخ ۱۳۷۶/۸/۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی با عنوان «جایگاه، اهداف و وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی»: «سیاست‌گذاری تدوین کتب درسی و تعیین ضوابط نشر کتاب و تولیدات هنری و فرهنگی».

راهبرد «۱» فصل ششم (نظام آموزشی) مصوبه مورخ ۱۳۹۲/۴/۲۵ شورای عالی انقلاب

←

۲) حکم بند «۳» این تبصره با حکم بند «ب» تبصره «۶» همین مصوبه تعارض دارد؛ چراکه در بند «ب» تبصره «۶»، مقرر شده است که «دانشجو» با حکم کمیته‌های انضباطی دانشجویان، به «یکی از مجازات‌های ردیف (ب-۱) تا (ب-۵) ماده (۷) آیین‌نامه انضباطی دانشجویان جمهوری اسلامی ایران»^۱ محکوم شود ولی اولاً، در کل آیین‌نامه مذکور، مجازاتی تحت عنوان «ابطال پایان‌نامه و رساله یا مدرک تحصیلی» وجود ندارد و ثانیاً، مجازات انتظامی «اخراج دانشجو» نیز صرفاً یکی از مجازات‌های ردیف (ب-۱) تا (ب-۵) ماده (۷) آیین‌نامه مذکور است و نه تنها مجازات آن و بنابراین کمیته انضباطی دانشجویان می‌تواند دانشجو را به مجازات‌های دیگر محکوم کند. در حالی که در این بند، وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت،

→

فرهنگی با عنوان «سند دانشگاه اسلامی»: «برنامه‌ریزی، تنظیم و بازنگری سرفصل‌ها و تدوین متون و برنامه‌ریزی آموزشی در تمامی شاخه‌های علوم براساس آموزه‌های اسلامی.»

۱. ماده ۷- تنبیهات: ...

ب - تنبیهاتی که فقط با حکم کمیته مرکزی انضباطی نسبت به دانشجویان می‌تواند اعمال شود:

۱/ب - منع موقت از تحصیل تا چهار نیمسال تحصیلی (با احتساب یا بدون احتساب سنوات).

تبصره: چنانچه پس از اجرای حکم کمیته و در طول مدت تحصیل دانشجو، احتساب سنوات محرومیت از تحصیل مانع از فارغ‌التحصیل شدن دانشجو شود و دانشجو متعذر به عذر موجه شود، کمیته مرکزی پس از ارایه دلایل و مدارک تعذر از سوی دانشجو و بررسی، بنا به تشخیص می‌تواند اقدام به تبدیل حکم به عدم احتساب سنوات کند.

۲/ب - تغییر محل تحصیل دانشجو.

۳/ب - تبدیل دور تحصیلی دانشجو از روزانه به شبانه.

۴/ب - اخراج دانشجو از دانشگاه با حفظ حق شرکت مجدد در آزمون ورودی.

۵/ب - محرومیت از تحصیل در کلیه دانشگاهها تا ۵ سال.

درمان و آموزش پزشکی به اعمال مجازات انتظامی «اخراج دانشجو» مکلف شده‌اند؛ لذا حکم این تبصره ابهام دارد.

۳) حکم بند «۴» این تبصره نیز با حکم بند «الف» تبصره «۶» این مصوبه تعارض دارد؛ چراکه در بند «الف» تبصره «۶» این مصوبه، مقرر شده است که اعضای «هیئت علمی» با حکم هیئت‌های انتظامی اعضای هیئت علمی، به «یکی از مجازات‌های ردیف (۷) تا (۱۱) ماده (۸) قانون مقررات انتظامی هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی کشور»^۱ محکوم می‌شوند و مجازات انتظامی «تنزل پایه» در بین ردیف‌های مذکور نبوده بلکه در بند «۶» ماده (۸) قانون مذکور آمده است و لذا مجازات مذکور جزء مجازات‌های انتظامی مقرر برای اعضای «هیئت علمی» در خصوص این تخلف در تبصره «۶» نیست و نمی‌تواند بر آنان اعمال شود ولی اولاً، در بند

۱. ماده ۸ : انواع مجازات‌ها به ترتیب اهمیت عبارتند از :

- ۱ - احضار و اخطار شفاهی .
- ۲ - اخطار کتبی با درج در پرونده .
- ۳ - توبیخ کتبی با درج در پرونده .
- ۴ - کسر حقوق و مزایای دریافتی تا یک سوم ، از یک ماه تا سه ماه .
- ۵ - تعلیق رتبه از یک سال تا دو سال .
- ۶ - تنزل یک پایه .
- ۷ - انفصال موقت از یک ماه تا یک سال .
- ۸ - بازخرید خدمت با پرداخت ۴۵ روز حقوق در قبال هر سال خدمت دولتی تا ده سال و پرداخت یک ماه حقوق در قبال هر سال نسبت به مازاد ده سال خدمت ، کسور بازنشستگی افرادی که خدمت آنان بازخرید میشود به آنان مسترد خواهد شد و کسر یک سال خدمت ، یک سال محسوب میشود .
- ۹ - اخراج از دانشگاه یا موسسه آموزشی یا تحقیقاتی مربوط .
- ۱۰ - اخراج از موسسه متبوع و محرومیت از پذیرش در سایر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مربوط .
- ۱۱ - انفصال دائم از خدمات دولتی .

«۴» تبصره «۷»، وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به اعمال مجازات انتظامی «تنزل رتبه یا پایه عضو هیئت علمی» مکلف شده‌اند و ثانیاً، مجازات انتظامی «اخراج، لغو قرارداد» نیز صرفاً یکی از مجازات‌های ردیف (۷) تا (۱۱) ماده (۸) قانون مذکور است و نه تنها مجازات آن؛ لذا هیئت انتظامی اعضای هیئت علمی می‌تواند عضو هیئت علمی را به مجازات‌های دیگر محکوم کند درحالی‌که در این بند، وزارتخانه‌های مذکور به اعمال مجازات انتظامی «اخراج، لغو قرارداد» مکلف شده‌اند؛ در نتیجه حکم این بند ابهام دارد.

تبصره (۸) - ابهام

حکم این تبصره با حکم بند «پ» تبصره «۶» این مصوبه تعارض دارد؛ چراکه در بند «پ» تبصره «۶» این مصوبه، مقرر شده است که «کارکنان اداری» با حکم هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، به «یکی از مجازات‌های ردیف (د) تا (ک) ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری» محکوم شوند ولی در این تبصره، دستگاه‌های دولتی و عمومی غیردولتی به اعمال «مجازات انتظامی مقرر در بند «د» ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری» درخصوص «کارکنان خود» مکلف شده‌اند که این بند تنها یکی از بندهای (د) تا (ک) ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری است که هیأت‌های رسیدگی به تخلفات مجاز به اعمال یکی از آن‌ها شده‌اند؛ لذا حکم این تبصره ابهام دارد.

تبصره (۹) - تذکر

۱) در این تبصره، ذکر «حوزه‌های علمیه» در عداد و میان «دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، مؤسسه‌های آموزش عالی، پژوهشی و فناوری دولتی و

غیردولتی زیر نظر وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» صحیح نیست و عبارت «حوزه‌های علمیه» باید به پس از عبارت «دانشگاه فرهنگیان» منتقل شود.

۲) در ذیل این تبصره، عبارت «و همچنین دانشجویان» ایراد دارد و مشخص نیست چه مواردی به «دانشجویان» برمی‌گردد. لذا باید عبارت مناسبی برای آن ذکر شود.

مغایرت با اصل ۱۵

- در تبصره «۳» استفاده از واژه بیگانه «پلمپ» بدون ذکر معادل فارسی آن (مهر و موم) مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
- در تبصره «۵» بکارگیری واژه بیگانه «تایپ» بدون ذکر معادل فارسی آن مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

تذکرات

- با توجه به متن ماده واحده که علاوه بر آثار «علمی»، شامل آثار «هنری» نیز می‌شود، مناسب است عبارت «و هنری» به انتهای عنوان این مصوبه افزوده شود.
- در تبصره «۶» و بندهای آن با توجه به اینکه مجازات‌های مذکور در این تبصره از نوع انتظامی است، لازم است واژه «انتظامی» بعد از واژه «مجازات‌های» افزوده شود.
- در تبصره «۸» واژه «احراز» با ادامه جمله تناسب ندارد و لذا باید به واژه «ارتکاب» اصلاح شود.

- در تبصره «۹» معادل فارسی مصوب برای واژه بیگانه «پروپوزال»، واژه «پیشنهاد» است؛ لذا در این تبصره، واژه «پیشنهادها» باید به واژه «پیشنهادها» اصلاح شود.

لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ارمنستان در مورد استفاده مشترک از دروازه مرزی نوردوز - مغری

مقدمه

ماده واحده «لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری ارمنستان در مورد استفاده مشترک از دروازه مرزی نوردوز - مغری» در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است.

شرح و بررسی

۱) در بند «ت» ماده (۲) عبارت «کالاهایی که در جریان آزاد قرار ندارند» ابهام دارد.
۲) در بند «۴» ماده (۳) از آن جهت که بازرسی‌های گمرکی از کالاها و وسایل حمل و نقل محدود به وجود گزارش یا ظن قوی مبنی بر تخلف شده است می‌تواند از جهت لزوم رعایت اصول امنیت ملی محل تأمل باشد.

اصلاح اساسنامه شرکت مادر تخصصی

تولید و توسعه انرژی اتمی ایران

«اساسنامه شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران» در ۱۳۸۳/۶/۲۵ و به استناد ماده (۴) برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ایران - مصوب ۱۳۷۹ - به تصویب رسید. اساسنامه مزبور تاکنون چهار نوبت اصلاح و به تأیید شورای نگهبان رسیده است. در مصوبه حاضر نیز هیأت وزیران به استناد ماده واحده «قانون استفساریه در خصوص اختیار اصلاح اساسنامه سازمانها، شرکتها و مؤسسات دولتی وابسته به دولت» در دو بند اقدام به اصلاح اساسنامه شرکت مزبور مبنی بر الحاق یک وظیفه به صلاحیت‌های این شرکت و اصلاح ترکیب هیأت مدیره شرکت نموده است که این موارد فاقد ایراد به نظر می‌رسد.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود رایا و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلو گیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir